

Голові спеціалізованої вченої ради
К 26.709.04 Національного
університету оборони імені Івана
Черняхівського
03049, м. Київ–49,
Повітрофлотський просп., 28

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертацію Хабчука Андрія Олексійовича
“Морально-психологічне забезпечення національних контингентів
Збройних Сил України в міжнародних операціях з підтримання миру і
безпеки (1992–2006 рр.)”, подану на здобуття наукового ступеня кандидата
історичних наук за спеціальністю 20.02.22 – військова історія**

За результатами вивчення дисертаційної роботи Хабчука Андрія Олексійовича – “Морально-психологічне забезпечення національних контингентів Збройних Сил України в міжнародних миротворчих операціях з підтримання миру і безпеки (1992-20106 рр.)” офіційний опонент вважає, що обрана автором тема дослідження є актуальною, вона має наукове значення та сприяє розвитку вітчизняної військової думки.

Вищезазначене твердження ґрунтується на тому, що, як для миротворчих контингентів України, так і для частин і підрозділів ЗС України, які виконували завдання в зоні проведення антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей, питання морально-психологічного забезпечення діяльності особового складу під час виконання завдань за призначенням було і залишається важливим і актуальним.

Значною мірою це пов'язано з особливими умовами, в яких ці підрозділи виконували складні завдання упродовж значного періоду часу. Іншими словами можна сказати, що завдяки миротворчій діяльності ЗС України набули значного досвіду щодо морально-психологічного забезпечення, який доцільно проаналізувати та врахувати під час проведення антитерористичної операції на Сході України. Отже, з огляду на необхідність підвищення рівня національної безпеки і оборони України в умовах агресії Російської Федерації проти України, тема дисертаційної роботи є актуальною.

Вивчення змісту дисертації дає підстави стверджувати, що вона має наукову цінність та практичне значення, адже її *мета* полягає в узагальненні досвіду морально-психологічного забезпечення міжнародних операцій з підтримання миру та безпеки та опрацюванні практичних рекомендацій щодо його використання в сучасних умовах.

Виходячи з актуальності теми дисертації та її мети автор логічно визначив *наукове завдання*, яке полягає у з'ясуванні сутності та змісту історичного процесу становлення і розвитку системи морально-психологічного забезпечення найбільш чисельних контингентів ЗС України, що залучались до виконання завдань у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки упродовж періоду з 1992 до 2006 років.

Предмет і об'єкт дисертаційного дослідження сформульовані коректно, науково. Назва дисертаційної роботи відповідає її змісту, а визначена дисертантом мета і задачі дослідження логічно поєднанні та відповідно структуровані у трьох розділах роботи.

Дисертація виконана відповідно до плану наукової та науково-технічної діяльності Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. Для підготовки дисертації базовою стала науково-дослідна робота “Історія будівництва Збройних Сил України (1991 – 2011 рр.)”, (шифр “Історія – 20”), у якій автором виконано підрозділ “Участь Збройних Сил України у міжнародній миротворчій діяльності”.

Варто звернути увагу на те, що *достовірність отриманих наукових*

результатів ґрунтується на всебічному опрацюванні значної джерельної бази (360 джерел), вибором раціональних методів дослідження, логічними та об'єктивними висновками, що не викликають принципівих заперечень. У цьому контексті варто зазначити, що дисертант в значній мірі використовував іншомовні джерела, що спряло розвитку історіографії за темою дослідження.

Аналіз використаних джерел дає підстави стверджувати, що джерельна база є достатньою для вирішення наукового завдання.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що в дисертації вперше:

узагальнено досвід і встановлено особливості організації та проведення морально-психологічного забезпечення національних контингентів ЗС України в міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки на території колишньої Югославії, Південного Лівану та Іраку;

визначено етапи трансформації системи роботи з особовим складом у міжнародних операціях з підтримки миру та безпеки від проведення поодиноких соціально-психологічних заходів до впровадження окремого виду всебічного морально-психологічного забезпечення;

виявлено тенденції у розвитку системи морально-психологічного забезпечення національних контингентів ЗС України у міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки.

Удосконалено:

Розкриття змісту роботи з особовим складом національних контингентів ЗС України за складовими морально-психологічного забезпечення;

на відміну від попередників, автор поглиблено розглянув душпастирську опіку миротворців;

категоріальний апарат з питань морально-психологічного забезпечення міжнародних операцій з підтримання миру та безпеки, запропоновані авторські визначення низки понять та термінів.

Дістало подальшого розвитку:

історіографія за темою дослідження;

аналіз правових засад залучення контингентів ЗС України до міжнародних операцій з підтримання миру та безпеки;

визначення впливу воєнно-політичних та природно-географічних умов на організацію і проведення морально-психологічного забезпечення в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки.

Для вирішення наукових завдань автор використовував загальнонаукові методи аналізу і синтезу, історичний і логічний метод. Зважаючи на специфіку дослідження автор використовував методи воєнно-історичного дослідження. За допомогою проблемно-хронологічного методу була встановлена тенденція щодо зростання важливості морально-психологічного забезпечення українських національних контингентів, направлених за межі України для участі в миротворчій діяльності. Історико-системний метод дав змогу автору проаналізувати основні складові морально-психологічного забезпечення національних контингентів ЗС України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки. Використання порівняльно-історичного методу дозволило виявити особливості в організації морально-психологічного забезпечення національних контингентів ЗС України в різних регіонах світу.

Таким чином, можна зазначити, що дисертант на високому рівні володіє методологією організації та проведення воєнно-історичного дослідження.

Практичне значення одержаних результатів дисертації полягає у тому, що положення та висновки дисертації можуть бути використані у системі воєнно-ідеологічної підготовки особового складу ЗС України; у процесі військово-патріотичного виховання молоді; у навчальному процесі вищих навчальних закладів; при проведенні подальших наукових досліджень з миротворчої тематики; при підготовці воєнно-історичних праць та підручників.

Основне наукове і практичне значення дисертаційної роботи полягає у тому, що в ній опрацьовані практичні рекомендації щодо використання набутого в міжнародних операціях з підтримання миру та безпеки, досвіду організації та проведення морально-психологічного забезпечення у сучасних умовах збройного конфлікту на Сході України.

Основні результати дисертаційного дослідження опубліковані у 6 статтях у наукових фахових виданнях, одна з яких – у зарубіжному виданні, 8 працях апробаційного характеру, у тому числі 6 у матеріалах наукових конференцій.

Автореферат є ідентичним змісту дисертації, оформлений згідно з вимогами.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Хабчука Андрія Олексійовича, слід висловити деякі зауваження та рекомендації щодо змісту дисертації:

1. Зокрема, з наукової точки зору, дисертація значно би виграла, якщо б окремі текстові фрагменти були б підкріплені відповідними таблицями зі статистично обробленими матеріалами. Так, на 70 сторінці дисертації автор змістовно описує групу основних факторів, які впливали на українських миротворців та на їх морально-психологічний стан, але відповідну таблицю у додатку не наводить.

2. Аналізуючи законодавство України в питаннях, що стосуються участі миротворчих контингентів ЗС України в миротворчих місіях, на 87 сторінці, дисертант приходиться до висновку, що законодавчі акти та акти вищих органів виконавчої влади з об'єктивних причин мали непослідовний, неузгоджений та суперечливий характер, однак конкретних прикладів не наводить.

3. Дисертаційна робота Харчука Андрія Олексійовича є самостійною працею автора, отже в ній зустрічаються окремі стилістичні та друкарські помилки.

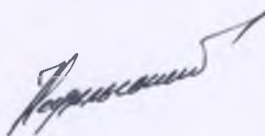
Утім, зазначені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку всієї дисертаційної роботи і не носять принципового характеру. Ознайомлення з дисертацією дає змогу зробити висновок, що вона є самостійною і завершеною науковою працею.

Висновок: дисертаційна робота відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 “Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів” (зі змінами, внесеними згідно з Постанови КМ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р.), а її автор – Хабчук Андрій Олексійович, заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата наук за спеціальністю 20.02.22. – військова історія.

Офіційний опонент

Старший науковий співробітник науково-організаційного відділу
Науково-дослідного інституту Головного управління розвідки
Міністерства оборони України

кандидат історичних наук
старший науковий співробітник
15 грудня 2016 року

Ю.О.НЕДЗЕЛЬСЬКИЙ

Підпис Недзельського Ю.О. засвідчую
начальник адміністративно-господарської діяльності
Науково-дослідного інституту Головного управління розвідки
Міністерства оборони України

полковник
15 грудня 2016 року

А.В.ТРУШ